

Opplysninger som skal være med i en søknad om tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse

Når Statsforvalteren gir tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av avløpsvann, gis det tillatelse for hele eller deler av en *tettbebyggelse*, og ikke til hvert enkelt avløpsanlegg. Det er derfor viktig at det er gjennomført en tettbebyggelsesvurdering som inngår i søknadsgrunnlaget. Denne skal utføres i henhold til bestemmelsene i forurensingsforskriften § 11-3 bokstav k. Både den geografiske utstrekningen og utslippsstørrelsen til tettbebyggelsen, i dag og i ti år frem i tid, skal fremgå av tettbebyggelsesvurderingen. Ved beregning av tettbebyggelsens fremtidige utslippsstørrelse skal vedtatte reguleringsplaner legges til grunn. Videre skal beregningene gjøres i henhold til NS 9426. Utslippsstørrelsen til tettbebyggelsen legger grunnlaget for pe-rammen i søknaden. Det skal søkes om en ramme som er minst like stor som tettbebyggelsens beregnende utslippsstørrelse i ti år frem i tid.

Utslippsstørrelsen til en tettbebyggelse setter også rammene for hvilke minimumskrav som gjelder for avløpsanleggene innenfor tettbebyggelsen. Alle utslipp av kommunalt avløpsvann større eller lik 50 pe (BOF₅) innenfor tettbebyggelsen skal overholde de samme minstekravene. Vi gjør oppmerksom på at alle utslipp (også mindre enn 50 pe) skal legges til grunn ved bestemmelse av tettbebyggelsens størrelse (både geografisk utstrekning og utslippsstørrelse i pe (BOF₅), men at utslipp under 50 pe er unntatt virkeområdet i forurensningsforskriften kapittel 14.

Vi viser til vår veiledning om tettbebyggelse på våre nettsider.

Innhold i søknad

Listen som følger under er ikke uttømmende, men omfatter relevante tema fra forurensningsforskriften § 36-2, og fra Miljødirektoratet sitt søknadsskjema for tillatelse til forurensende aktivitet. I tillegg er det inkludert opplysninger som er nødvendige for å stille krav til utslipp av avløpsvann, blant annet ut fra bestemmelsene i vannforskriften. Dersom det kun søkes om tillatelse for utslipp fra avløpsnett, kan punktene i listen som omfatter avløpsrenseanlegg, ses bort fra.

Det er viktig at det kommer klart frem hvilke utslipp og rensekrav det søkes om for alle avløpsanlegg med utslipp over 50 pe innenfor tettbebyggelsen, som eies av ansvarlig søker. Omsøkte rensekrav må vurderes opp mot miljømål for vannforekomsten. Alle utslipp som ikke er spesifikt nevnt i tillatelsen er ulovlig.

Vi gjør oppmerksom på at saksbehandlingstiden ikke løper før fullstendig søknad er mottatt. Søknaden anses som fullstendig når den inneholder de opplysninger som er nødvendige for å vurdere om tillatelse skal gis og hvilke vilkår som skal settes.

Informasjon om anleggseier

- Navn på anleggseier (ansvarlig enhet).
- Organisasjonsnummer.
- Postadresse til ansvarlig enhet.
- Telefon.

- E-post.
- Kontaktperson (med e-post og telefonnummer).
- Næringskode og bransje.

Lokalisering

- Navn på tettbebyggelsen det søkes om utslipp fra.
- Navn, adresse og gbnr. For alle avløpsanlegg med utslipp større eller lik 50 pe i tettbebyggelsen.
- UTM-koordinater for avløpsrenseanlegg.
- Berørte naboer
 - Avstand fra avløpsrenseanlegg til nærmeste bebyggelse, og beskrivelse av hvilken type bebyggelse dette er.
- Er området der avløpsrenseanlegget/anleggene ligger regulert til det aktuelle formålet i gjeldende reguleringsplan eller andre kommunale planer? Vi kan ikke fatte vedtak om tillatelse etter forurensningsloven dersom området ikke er regulert til formålet i plan, eller det ikke foreligger samtykke fra planmyndigheten.

Informasjon om tettbebyggelse

- Kart som viser den geografiske utstrekningen til tettbebyggelsen iht. forurensningsforskriften § 11-3 bokstav k. I kartet skal også følgende markeres tydelig:
 - Avløpsnett.
 - Pumpestasjoner.
 - Avløpsrenseanlegg med utslipp større eller lik 50 pe.
 - Utslippsledning/er og utslippspunkt (herunder overløpspunkter).
- Hele tettbebyggelsens samlede utslippsstørrelse i pe (BOF₅) i dag og for ti år frem i tid, beregnet etter NS 9426.
- Søkes det om utslipp fra hele tettbebyggelsen eller deler av den? Dersom tettbebyggelsen strekker seg over flere kommuner, må utslippsstørrelsen fra søkerkommunens del av tettbebyggelsen beregnes. Dersom det er flere ulike selskaper innenfor samme tettbebyggelse som håndterer avløpsvannet fra denne, må utslippsstørrelsen fra selskapets del av tettbebyggelsen beregnes.
- En beskrivelse av tettbebyggelsen (hvilke områder som inngår, type bebyggelse, tilknytningsgrad til kommunalt nett osv.).
- Tilknytningsgrad innenfor tettbebyggelsen, hva er dagens situasjon og fremtidige mål?

Renseanlegg og utslipp

- Gi en beskrivelse av alle kommunens/selskapets avløpsrenseanlegg med utslipp større eller lik 50 pe som inngår i tettbebyggelsen som det søkes tillatelse for.

- Hvilken renseteknologi og kjemikalier planlegges det å bruke?
- Oppgi informasjon om utslippspunkter i tabell 1. Det skal gis opplysninger om både utslippspunkt for rensed avløpsvann og utslippspunkt for overløp ved renseanlegget.

Tabell 1: Informasjon om utslippspunkter.

Utslippspunktets navn/beskrivelse	Koordinater X (UTM sone 32)	Koordinater Y (UTM sone 32)	Avstand fra land + navn på resipient	Dybde
Utslippspunkt for rensed avløpsvann				
Utslippspunkt for overløp ved renseanlegg				

- Hvilken renseseffekt for BOF_5 , KOF_{CR} , nitrogen og fosfor vil anlegget klare å oppnå ved bruk av beste tilgjengelig teknologi?
- Hvilke grenseverdier søkes det om for BOF_5 , KOF_{CR} , nitrogen og fosfor (eventuelt suspendert stoff, bakterier, tungmetaller og organiske miljøgifter)? Dersom det er behov for trinnvis innføring av renskrav (eksempelvis ved ombygging/nybygging), må det opplyses om innslagstidspunkt. Hvis søknaden omfatter nyetablering eller ombygging av avløpsrenseanlegg, må det også legges ved en fremdriftsplan med viktige milepæler med tilhørende frister.

Obs: Vi understreker at det ved prosjektering av nye anlegg må tas høyde for at det kan være nødvendig å rense bedre enn minstekravene i forskriften dersom resipientforhold tilsier dette. Med andre ord må anlegget prosjekteres slik at det kan rense tilstrekkelig for å ivareta resipientens miljømål, både i dag og med planlagt økt tilførsel. Det er derfor avgjørende at det ligger en god resipientvurdering til grunn for prosjekteringen. Se informasjon om resipientvurdering lenger ned.

- Oppgi informasjon om forventet tilført belastning i pe (BOF_5) ved avløpsrenseanlegget/anleggene i maksuke for ti år frem i tid, samt forventet dimensjonerende kapasitet i pe (BOF_5) og hydraulisk kapasitet i m^3/t for avløpsrenseanlegget/anleggene. Dersom renseanlegget er eid av et interkommunalt selskap (IKS), må eierkommunenes forventede tilførte belastning i pe (BOF_5) angis. Disse tallene skal fylles inn i tabellen under (tabell 2).

Tabell 2: Oversikt over avløpsrenseanlegg innenfor kommunens/selskapets del av tettbebyggelsen, samt informasjon om tilført belastning i maksuke og kapasitet i ti år frem i tid, og fremtidig renseprosess.

Navn på avløpsrenseanlegg	Tilført belastning i pe (BOF ₅) i 20XX	Dimensjonerende kapasitet i pe (BOF ₅) i 20XX	Hydraulisk kapasitet (m ³ per time) i 20XX	Renseprosess i 20XX
RA 1				
RA 2				
Etc.				

- Oppgi forventet tilført pe (BOF₅) til det aktuelle avløpsrenseanlegget/anleggene, både i maksuke og gjennomsnittsuke, i dag og ti år frem i tid. Merk at eventuelt septikslam som tilføres avløpsrenseanlegget skal inkluderes i pe-beregningen.
- Legg ved en oversikt over tilførte mengder og utslippsmengder for BOF₅, KOF_{CR}, Tot-P og Tot-N i dag og ti år frem i tid, både i maksuke og gjennomsnittsuke, gitt dagens rensegrad og fremtidig omsøkt rensegrad. Disse tallene skal fylles inn i tabellen under (tabell 3) eller en liknende tabell.

Tabell 3: Oversikt over tilførte mengder og utslippsmengder (i kg/tonn) i dag og ti år frem i tid, i maksuke og gjennomsnittsuke, gitt dagens rensegrad og fremtidig omsøkt rensegrad.

År	BOF ₅		KOF _{CR}		Tot-P		Tot-N	
	Inn	Ut	Inn	Ut	Inn	Ut	Inn	Ut
I dag (maksuke)								
I dag (gjennomsnittsuke)								
Ti år frem i tid (maksuke)								
Ti år frem i tid (gjennomsnittsuke)								

- Hvilke typer påslipp har/skal anlegget/anleggene ha, og hva utgjør disse påslippene i pe (BOF₅)? Dette skal opplyses om i tabell 4 under eller en liknende tabell.

Tabell 4: Eksempel på tabell som viser beregnet tilført pe (BOF₅) i maksuke (beregnet etter NS 9426), både for i dag og ti år frem i tid, fra alle kilder.

Kilde	Beregnet pe (BOF ₅) i dag	Beregnet pe (BOF ₅) i år 20XX (ti år frem i tid)
Fast bosatte		
Kommunale virksomheter og arbeidsplasser, hoteller o.l.		
Tilknyttede hytteområder		
Påslipp industri		
Overføring fra andre kommuner		
Septikslam mottak		
Etc.		
SUM		
Angi uke med maksimalt utslipp (maksuke). Dette kan angis enten som ukenummer eller en bestemt uke som eks. påskeuken.		

Utredning av nitrogenrensing

Med bakgrunn i eksisterende kunnskapsgrunnlag klassifiseres Oslofjorden som nitrogenfølsom etter avløpsregelverket, noe som etter dagens avløpsdirektiv utløser en plikt for norske myndigheter til å stille krav om nitrogenfjerning for utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelser **over 10 000 pe (BOF₅)** i Oslofjordens nedbørsfelt.

Dersom tettbebyggelsen det søkes tillatelse for ligger i Oslofjordens nedbørsfelt og har en samlet utslippsstørrelse på mer enn 10 000 pe (BOF₅) i dag (eller innen de neste ti årene), skal derfor følgende informasjon inngå i søknaden:

- En utredning som redegjør for kommunens/selskapets handlingsalternativer for å få på plass nitrogenfjerning, en realistisk plan for å få det på plass innen 2030, og med en beskrivelse av kostnader for de ulike alternativene.

Utredningen skal angi:

- Vurdering og valg av teknologisk renseløsning, herunder om mulighetene for tilpasninger og endringer i dagens renseanlegg, eller hvis aktuelt, en omtale av behovet for nyetablering. Planforhold og aktuelle lokasjoner bør omtales der det er relevant.
- En vurdering av muligheten for hhv. 70, 80 og 85 % renseeffekt for nitrogen som årlig middelvei (inkl. renseanleggets overløp).
- Eventuelle muligheter for samarbeid med andre kommuner/selskaper eller tettbebyggelser, der dette kan være aktuelt.
- En angivelse av kostnader for mest aktuell(e) løsning(er), herunder hvordan disse vil fordeles på innbyggerne med tanke på selvkost-prinsippet.
- En analyse av i hvilken grad renseanlegg, inkludert slambehandling, kan oppnå energinøytralitet.
- En realistisk plan for å få på plass nitrogenfjerning innen 2030. I denne planen skal det angis tydelige milepæler. Planen må ta for seg alle de aktuelle avklaringene og beslutningene som må tas.

Andre forhold som kommunen/selskapet oppfatter som vesentlig, bør også inngå.

Opplysninger om avløpsnett

- Hvilken type avløpsnett inngår i tettbebyggelsen (separatsystem eller fellesledninger).
- Er ansvarlig søker eier av hele avløpsnett som inngår i tettbebyggelsen? Vi gjør oppmerksom på at dersom andre kommuner/selskaper eier deler av avløpsnett, må det gis en egen utslippstillatelse for dette.
- Dersom avløpsnett leder til et avløpsrenseanlegg som er eid av et IKS, må grensesnittene for ansvarsområdet til IKS og eierkommunene oppgis.
- Beskrivelse av avløpsnett (antall km avløpsledninger, antall pumpestasjoner, tilstand på avløpsnett o.l.).
- Fornyingstakt for avløpsnett.
- Virkningsgraden til avløpsnett (oppgitt i %).
- Anslått omfang av tap fra avløpsnett via overløp og lekkasjer.
- Tap gjennom driftsoverløp/avlastningsoverløp i % (kun relevant for fellessystem).
- Anslått andel fremmedvann tilført avløpsanlegget (alt vann som ikke er sanitært eller industrielt avløpsvann).
- En vurdering av behovet for tiltak på avløpsnett.
- En oversikt over alle resipienter som mottar avløpsvann fra overløp på avløpsnett (Vann-Nett ID må oppgis).

- En vurdering av hvordan overløp med utslippsstørrelse av miljømessig betydning, eller med utslipp til sårbar resipient, påvirker den aktuelle resipienten.
- En sammenstilling av mengder avløpsvann (m³) som har gått i overløp på avløpsnettets de fem siste årene.
- En vurdering av hvordan avløpsnettets og utslipp blir påvirket av klimaendringer.

Resipientovervåking

- Hvilken overvåking planlegger virksomheten for å følge opp tilstanden i resipienter som mottar avløpsvann fra renseanlegg og avløpsnett? Deltar kommunen/selskapet i overvåking i regi av andre aktører (eksempelvis aktuelt vannområde)?
- Har kommunen/selskapet allerede utarbeidet et overvåkingsprogram som er i tråd med vannforskriften?

Resipientvurdering

En resipientvurdering skal beskrive hvordan resipienter blir påvirket av utslipp av avløpsvann fra avløpssystemet. Det må redegjøres for hvordan miljøtilstanden i de aktuelle resipientene er i dag, samt hvilken påvirkning som det omsøkte utslippet vil ha på miljøtilstanden i vannforekomstene (herunder hvordan utslippet vil påvirke vannforekomstenes mulighet til å oppnå miljømålene i vannforskriften om god økologisk og kjemisk tilstand).

Dagens tilstand skal dokumenteres med biologiske undersøkelser og vannprøver analysert for de parameterne som er relevante for det planlagte utslippet, og som ikke er eldre enn to år. Undersøkelsene og tilstandsvurderingen skal gjøres i tråd med bestemmelsene i vannforskriften.

Resipientvurderingen skal være basert på en beregning/modellering av konsentrasjonsendring for næringssalter og organisk stoff i resipienten som følge av utslippet.

Konsentrasjonsendringene i resipienten må beregnes/modelleres for minst ti år frem i tid.

Samlet utslipp fra avløpsanlegget (dvs. restutslipp fra avløpsrenseanlegget og tap fra avløpsnettets) skal inkluderes i vurderingen. Ved utslipp til vassdrag bør minstevannføring legges til grunn for beregningene.

Resipientvurderingen skal gjøres både direkte ved utslippspunktet og i en gradient fra utslippspunktet. Den skal omfatte alle resipienter som blir påvirket av utslipp av rensset avløpsvann fra avløpsrenseanlegget og urensset avløpsvann fra overløp på avløpsnettets.

Søknaden skal også opplyse om eventuelle påvirkninger på resipienter nedstrøms primærresipienten.

I tillegg til overnevnte skal resipientvurderingen gi en kort beskrivelse av følgende forhold:

- Brukerinteresser (fiske, jordvanning, drikkevann, rekreasjon og bading) som kan påvirkes av utslippet.
- Biologisk mangfold: sårbare arter og naturtyper.
- Andre forurensningskilder i nedbørsfeltet til resipienten (jordbruk, spredt avløp, industri e.l.). Har kommunen kjennskap til andre planlagte/eksisterende tilførsler til resipienten – enten oppstrøms eller nedstrøms? Ut fra dette må det gjøres en vurdering av samlet

belastning på resipient for rensset avløpsvann (utslippspunkt), samt resipienter nedstrøms.

- En vurdering av hvor egnet selve utslippspunktet er, og eventuelle alternative utslippspunkter.
- Fortynningseffekt ved lavest vannføring i resipienten.
- Restkapasitet og eventuelt avlastningsbehov i resipienten.
- Hvordan utslippet blandes inn i vannmassene og hvor stort område i resipienten som blir påvirket. Her bør spredningsberegninger av utslippet i vannforekomsten inngå.
- Hvordan strømninger, tidevann, årstidsvariasjoner og lignende vil påvirke utslippets spredning.

Slam

Avløpsslam

Med avløpsslam menes den faste fraksjonen som felles ut ved renseprosesser i avløpsrenseanlegg, og hvor ristgods er fjernet i forkant.

- Hvor mye avløpsslam produserer avløpsrenseanlegget årlig?
- Skal avløpsslam behandles på/ved avløpsrenseanlegget? Vi gjør oppmerksom på at med «behandling» menes her all behandling utover avvanning, f.eks. stabilisering og hygienisering.
- Hvis nei: hvor er det planlagt å levere avløpsslam til behandling?
- Hvis ja: fyll ut videre punkter under.
 - Hvilken behandlingsmetode skal benyttes for avløpsslammet produsert på anlegget?
 - Legg ved et flytskjema som viser prosesseringen av avløpsslam på avløpsrenseanlegget.
 - Skal det tas imot ferdig avvannet avløpsslam fra andre avløpsrenseanlegg? I så fall må det beskrives hvilke og hvor disse anleggene ligger. Det må også oppgis om det skal tas imot avløpsslam fra andre kommuner, samt hvilke mengder dette utgjør (i m³ og pe).
 - Hva er anleggets behandlingsskapasitet for slam (*angitt i våtvekt per døgn og per år*)?
 - Er slambehandlingstrinnet en integrert del av avløpsrenseanlegget? (integrert vil si at slambehandlingen foregår i et internt anlegg ved avløpsrenseanlegget, eller er koblet til avløpsrenseanleggets system på samme geografiske lokasjon).
 - Hvilke utslipp til luft/lukt/vann vil behandlingsprosessen føre til?
 - Skal avløpsslam mellomlagres på avløpsrenseanleggets område? Legg i så fall ved kart og beskrivelse av mellomlagringsplassen.

Septikslam

Septikslam er en samlebetegnelse for det som oppstår ved tømning av slamavskillere, septiktanker og tette oppsamlingstanker o.l.

- Skal avløpsrensseanlegget ta imot septikslam? Oppgi mengder (i m³ og pe) og type.
- Skal septikslam tas imot fra andre kommuner?
- Legg ved et flytskjema som viser prosesseringen av septikslam på avløpsrensseanlegget.
- Vil septikslam føres inn på avløpsrensseanlegget før eller etter innløpsprøvetakingspunktet for avløpsvann på anlegget?
- Føres septikslam direkte til slambehandlingsanlegget eller biogassanlegget?
- Skal septikslammet prøvetas/kontrolleres?

Utslipp til luft

- Beskrivelse av alle utslipp til luft.
- Er det fare for at naboer blir utsatt for sjenerende lukt fra anlegget? I så fall skal faren for luktutslipp risikovurderes.
- Hvilke grenseverdier søkes det om for lukt? Aktuelle luktkrav er gjengitt i veileder TA-3019 *Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven*.
- Vil det være utslipp av klimagasser fra drift av det totale avløpssystemet?
- Er det fare for at naboer blir utsatt for sjenerende støy fra anlegget?
- Hvilke grenseverdier søkes det om for støy? Fyll ut tabellen under for støygrenser som det søkes om.

Tabell 5: Støykrav det søkes om for dag, kveld og natt.

Dag (kl. 07-19) LpAekv12h	Kveld (kl. 19-23) LpAekv4h	Natt (kl. 23-07) LpAekv8h	Søn-/hellig- dager (kl. 07-23) LpAeq16h	Natt (kl. 23-07) LA1*

*LA1 er et statistisk maksimalnivå, uttrykt som det støynivået som overskrides i ett prosent av tiden i situasjoner der maksimalnivåhendelsene forårsakes av mange typer kilder, og antall hendelser ikke er entydige eller grupperbare.

LpAeqT er A-veiet gjennomsnittsnivå (dBA) midlet over driftstid der T angir midlingstiden i antall timer.

Avfall

- Hvilke avfallstyper skal avløpsvirksomheten ta imot/produsere?
- Hvordan vil avfall bli disponert/deponert?
- Beskrivelse av tiltak for å begrense generering av avfall, herunder muligheter for gjenvinning.

Diverse

- Hvilke vurderinger er gjort om tanklagring (forurensningsforskriften kap. 18)?
- Beskrivelse av omtrentlig forbruk av energi, og mengde energi som genereres av virksomheten.
- Søknaden skal også inkludere opplysninger om vedtak eller uttalelser fra offentlige organer der saken har vært forelagt (politiske vedtak, uttalelser fra andre sektormyndigheter).

Høring

Statsforvalteren vil legge søknaden ut på offentlig høring. Det må derfor inkluderes et sammendrag av søknaden i starten av søknadsdokumentet. Det må gå klart fram av sammendraget hvilket anlegg søknaden gjelder for, hva slags aktiviteter det dreier seg om, hvilke utslipp og rensekrav det søkes om, samt hvilke miljøeffekter som forventes av utslippene.

Dersom informasjon i søknaden skal være unntatt offentligheten, må søker selv sende inn en sladdet versjon av søknaden og dokumenter som ønskes unntatt offentligheten må merkes godt. Alle dokumenter i saken er i utgangspunktet offentlig. Selv om søker ønsker å unnta informasjon fra offentligheten, vil Statsforvalteren gjøre en egen vurdering av dette etter offentleglova. Vi presiserer at vi kun kan unnta opplysninger fra offentligheten dersom vi har hjemmel i lov til å kunne gjøre dette.

Søknaden skal inneholde en liste med kontaktinformasjon til alle relevante høringsparter (naboer, nærliggende virksomheter, interesseorganisasjoner, velforeninger mm.).

Denne veilederen ble sist oppdatert mai 2026.